

SEMINÁR DEJINY KNIŽNEJ KULTÚRY NOVOHRADU

Mgr. Angela Škovierová, PhD. *

Medzinárodný seminár tematicky zastrešujúci vedy, ktoré skúmajú knihu, knižnú kultúru, písomníctvo, literatúru a ďalšie príbuzné disciplíny, zorganizovali Slovenská národná knižnica – Národný bibliografický ústav, Spolok slovenských knihovníkov – Bibliografická a Knižnícka sekcia – Komisia pre historické knižné fondy, Historický ústav SAV a Slovenská historická spoločnosť pri Historickom ústave SAV – sekcia pre dejiny knižnej kultúry v dňoch 12. – 14. októbra 2009 v Lučenci. Ako spoluorganizátori sa na príprave seminára podieľali Banskobystrický samosprávny kraj, Novohradská knižnica v Lučenci, Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Banskej Bystrici – pobočka Lučenec a Novohradské múzeum a galéria v Lučenci.

V úvode konferencie pozdravil účastníkov primátor mesta Lučenec Milan Marko, ktorý im predstavil mesto, jeho pamätihodnosti, možnosti kultúrneho a športového využitia, ale so smútkom konštatoval aj nedostatok pracovných príležitostí v celom regióne.

V mene archivárov pozdravili účastníkov podujatia Kristína Becaniová, riaditeľka lučeneckej pobočky Štátneho archívu v Banskej Bystrici, a Marta Kamasová, riaditeľka pobočky vo Veľkom Krtíši. Za Novohradskú knižnicu sa účastníkom konferencie prihovorila jej riaditeľka Eva Priadková.

V tradičnom vstupnom príhovore Miloš Kovačka pripomenul výročia významných osobností pripadajúce na rok 2009 (napr. Karola Kuzmányho a Milana Hodžu), na príprave ktorých sa podieľala aj Slovenská národná knižnica. Na rok 2009 pripadlo aj 140. výročie založenia spolku Živena a v tejto súvislosti sa Miloš Kovačka zmienil o medzinárodnom ocenení „Vedúce ženy Európy“, ktoré bolo udelené Timrave a Hane Ponickéj ako uznanie jej zásluh za slobodu publikovania. Z ďalších významných výsledkov činnosti Národného bibliografického ústavu Miloš Kovačka vyzdvihol dielo *Bibliografia tlačí 18. storočia*, účasť pracovníkov ústavu na medzinárodnej knižníckej konferencii ABDOS a organizačný podiel na konferencii *Zemianstvo v dejinách Slovenska*.

Ako posledná privítala „starých známych“ i účastníkov konferencie z Novohradu Klára Komorová, ktorá sa zároveň poďakovala novohradským inštitúciám (pobočkám Štátneho archívu v Banskej Bystrici, Novohradskej knižnici, múzeu a galérii) participujúcim na príprave seminára.

Ako prvý odznel príspevok Jána Lukačku *Náčrt dejín Novohradu v stredoveku*. Autor príspevku podotkol, že Novohrad sa začal formovať už v praveku. V procese jeho osídľovania je evidentná skorá prítomnosť Slovanov, čo dokazuje aj tunajšia toponymia, hydronymia a oronymia (až 95% názvov je slovanských). Všetky slovanské názvy

možno datovať do obdobia 8. – 9. storočia. Badateľné je silné zastúpenie tzv. služobníckych miestnych názvov, ktoré vznikli v období vlády Svätopluka I. Dianie v 10. storočí na tomto území je málo doložené, pretože spisovanie historických prameňov sa začína až v prvej tretine 13. storočia. Je však pravdepodobné, že za vlády Štefana I. a jeho otca veľkokniežaťa Gejzu prebiehala christianizácia aj tunajšieho obyvateľstva. Čo sa týka cirkevnej správy, časť Novohradu patrila pod Ostrihomskú a časť pod Vacovskú arcidiecézu. V oblasti Novohradu prebehla aj feudalizácia veľmi rýchlo. Na tomto území je 20 hradov, ale ani jeden nepostavil kráľ. Medzi najvýznamnejšie tunajšie rody patrili Sécéniovci, Tomajovci, Zachovci a rod Kačic.

Na príspevok Jána Lukačku plynule nadviazala Mária Kohnová referátom *Novohrad v Novoveku*, v ktorom hovorila o osmanskej okupácii a povstaniach ovplyvňujúcich život tohto regiónu, známeho tiež ako územie nástupu k banským mestám. S postupným dobýjaním hradov sa zväčšovalo aj nebezpečenstvo preniknutia Osmanov k banským mestám, o ktoré mali v polovici 16. storočia eminentný záujem. Zdrvujúca bola porážka hlavného kapitána banských miest Jána Balašu a jeho desaťtisícového vojska v bitke s Turkami v marci 1562. Koncom 15-ročnej vojny medzi Turkami a habsburskou monarchiou bol až Žitavský mier uzavretý v roku 1606. Obyvateľstvo Novohradu malo v tomto období výčapné právo a zaoberalo sa najmä remeselníckou výrobou dreveného náradia, kováčskych produktov a výrobou súkna. Prudký rozvoj vzdelanosti prinieslo 18. storočie.

Lívia Fábryová sa v referáte *Hrady v Novohrade – bašty obrany proti Turkom* zamerala na históriu hradov Modrý Kameň, Divín a Šomoška v rokoch 1575 – 1593. V roku 1544 Turci obsadili Novohrad a časť župy pripojili k Budínskemu pašaliku. Informácie o protitureckom odboji v tejto oblasti sú obsiahnuté aj v niektorých dokumentoch uchovávaných v Diecéznej knižnici v Nitre. Asi najznámejšia je história (Tridsaťštyri knih dejín Uhorska) Mikuláša Ištvánfyho, nazývaného aj maďarským Liviom, v ktorej autor kritizuje uhorskú šľachtu a tvrdí, že mnohé bitky boli prehrané len kvôli jej vzájomným hádkam.

* Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Bratislava
e-mail: angela.skovierova@savba.sk

Lívia Fábryová sa v príspevku dotkla aj ďalších historických monografií pojednávajúcich o Novohrade.

Vlasta Okoličanová v referáte *Pilc Gašpar: „Brevia narratio...“ – „Krátke rozprávanie o spustošení mesta Dobšiná filakovskými Turkami dňa 14. 10. 1584“* v krátkosti oboznámila prítomných so životopisom Gašpara Pilca a prezentovala vydania uvedeného diela v priebehu troch storočí v troch rôznych jazykoch.

Katarína Karabová v príspevku *Osobnosti Novohradu literárne činné v 17. a 18. storočí* vymenovala najznámejšie latinsky píšuce osobnosti spojené s týmto regiónom. Boli to Štefan Ignác Amiodt (1676 – 1759), Michal Bodnár Miskolci (1627 – 1675), Andrej Bohuš (1666 – 1719), Štefan Bošňák (1607 – 1644), Štefan Katona (1732 – 1811), Pavol Kováč (1698 – ?), Ján Margasch (17. storočie), Anton Žigmund Ordódy (1657 – 1708), Ondrej Patai (1697 – 1756), Juraj Sečení (1592 – 1695) a Imrich Tolvay (1694 – 1775). V úvode sa venovala aj histórii mesta Lučenec a jeho názvom v minulosti a doplnila, že obyvateľstvo sa zaoberalo najmä remeslami – garbiarstvom a obuvníctvom.

Lubomír Jankovič predniesol príspevok *Historické grafické pamiatky knižnej kultúry Novohradu – veduty, portrétna tvorba a ex librisy*. V krátkosti sa v ňom zaoberal dielom Lazara Rosettiho z roku 1528, ktoré je doložené len v odpisoch. Spomínal aj známe historické mapy Uhorska a Novohradu, genézu objavovania sa mesta Lučenec a zakreslenia rieky Ipel' na mapách vydaných v západnej Európe a dotkol sa tiež vojenského mapovania a vedút Novohradu, medzi ktorými dominuje Filakovo. Stavebný vývoj šľachtických sídiel rodov Madáčovcov, Balašovcov, Forgáčovcov a Benických dokumentuje historická fotografia.

Marianna Hatálová v referáte *Novohrad na starých pohľadniciach* pútavým spôsobom pomocou obrazového materiálu predstavila jednotlivých vydavateľov pohľadníc v oblasti Lučenca a Novohradu. Uviedla, že Slovenská národná knižnica vlastní okolo 588 kusov takýchto pohľadníc, a dodala, že pohľadnice boli prvý raz zavedené do obehu 1. októbra 1869.

Príspevok Jany Skladanej *Novohradské nárečia očami slovenských dialektológov* obsahoval informácie o tom, že oblasť Novohradskej stolice sa vyčleňuje z oblastí Veľkého a Malého Hontu. Nárečia neexistujú izolovane, niektoré prechádzajú na západ, iné na východ. V Novohrade sa prelínajú tekovské, hontianske, novohradské a gemerské nárečia, novohradské nárečia ako celok však neboli doteraz monograficky spracované, hoci sa nimi zaoberali už M. Bel, J. Ribay, J. Čaplovič, P. J. Šafárik, J. Kollár, P. Dobšínský, ktorý z nich čerpal vo svojich rozprávkach, ako aj A. H. Škultéty, ktorý uviedol ich najdôležitejšie znaky.

Katarína Zavadová v príspevku *Július Szabó z Lučenca* priblížila pozoruhodný životopis významného predstaviteľa slovenskej maliarskej a grafickej moderny Júliusa Szabóa, nazývaného aj Gyula Szabó, ktorý je ilustrátorom 18 knižných titulov, tvorcom knižných frontispicov a grafiky. Vo svojich prácach čerpal najmä z nemeckého expresionizmu a pokiaľ ide o sociálne témy, inšpiroval sa mexickou grafikou.

V ďalšej prednáške pod názvom *Vznik a vývoj tlačiarň v Lučenci* Kristína Becaniová charakterizovala Lučenec pred rokom 1848 a uviedla, že prvým tlačiarom v meste bol Alojz Kornis (1871 – 1875), ktorý tlačil najmä drobné tlače a merkantil. Jeho významnejšími nasledovníkmi boli Šimon Roth, Ján A. Náray, Vojtech Kredens a Karol Vigh. Autorka priblížila aj produkciu jednotlivých tlačiarov a uviedla, že prvé noviny, ktoré sa v župe tlačili, sa nazývali *Pelikán*.

Nasledoval príspevok *Rozvoj periodickej tlače v Lučenci do roku 1945*, v ktorom Jozef Puntigán predstavil noviny *Nógrád* – spoločensko-politický týždenník, a *Loconsi Lapok*, tiež spoločenský týždenník. Pavel Socháň tu vydával ručne písané noviny *Žiara*. V roku 1913 tu vyšli prvé tlačene slovenské noviny. Štatistický prehľad dĺžky vydávania periodík ukázal, že v rokoch 1846 – 1945 vychádzalo v Novohrade 72 periodík, z toho 56 maďarských a 16 slovenských.

Angelika Dončová v príspevku *Prvé slovenské periodiká vydávané v Lučenci po roku 1918 so zreteľom na Slovenskú národnú jednotu* referovala o tom, že rok 1918 výrazne zasiahol do dejín regiónu, pretože po rozdelení župy jej centrum – mesto Balašské Ďarmoty ostalo v Maďarsku. Na druhej strane sa však v Novohrade začal budovať národný život, prichádza sem inteligencia, zakladajú sa školy, vychádzajú slovenské noviny, napr. *Novohradská stráž*, ktorej redaktormi boli Pavol Styk a Koloman Bazovský, *Národná jednota* (vychádzali tri roky), *Slovenský juh* a *Pohraničný posol*, ktoré tiež vychádzali len veľmi krátke obdobie.

Jazykovedný charakter mal príspevok Eleny Krasnovskej *Kultúrny a jazykový význam vybraných textov zo 16. – 17. storočia z južného stredného Slovenska*. Autorka v ňom uviedla názvy niektorých miest a obcí tejto oblasti, do jazyka ktorých prenikali nárečové prvky gemerských, ipeľských aj novohradských nárečí.

Miloš Kovačka v referáte *Žiara – študentský rukopisný časopis v Lučenci* predstavil študentskú spoločnosť, ktorá skryto, diskkrétne pracovala na Učiteľskom ústave v Lučenci a vydala dve rukopisné čísla (3 hárky a 5 hárkov) časopisu *Žiara*. Tretie číslo ostalo rozpracované. V januári 1882 bol časopis zhabaný a v marci toho istého roku boli študenti zo školy vylúčení. Poprední predstavitelia tejto študentskej spoločnosti Pavol Socháň a jeho priatelia Emil a Aurel Stodolovci v Bratislave neskôr založili spolok Zora a vydávali časopis *Svit*.

Ján Findra v esejisticky spracovanom príspevku *Knižnica a formovanie osobnosti* vyzdvihol tému jazyka a dal do protikladu „svet jazyka“ a „svet v jazyku.“ Existencia sveta jazyka umožňuje realizovať medziludskú komunikáciu. Svetom v jazyku sú texty ako odrazy reality. Jazyk je prostriedkom komunikácie a poznania sveta.

Sándor Hausel predniesol príspevok *Nógrád megyei evangélikus lelkészek és tanítók 18. század végi dijelelke megjelenése (Publikovanie povolávacích dekrétov evanjelických duchovných a učiteľov Novohradu z konca 18. storočia)*, v ktorom osvetlil okolnosti publikovania tzv. vokátorov (povolávacích/poverovacích dekrétov) kňazov, rektorov a učiteľov Novohradskej župy z prelomu 18. a 19. storočia. Za zoznam zodpovedal niektorý

evanjelický cirkevný činiteľ, napísali ho však viacerí autori a jeho preklad pripravil evanjelický kňaz László Rédes. Rukopis je významným prameňom pre regionálne dejiny, výskum etník, zemepis, sfragistiku i ďalšie disciplíny.

Tamás Tóth v prednáške *A balassgyarmati Kék nyomda története (Dejiny kékovskej tlačiarne v Balašských Ďarmotách)* informoval o tom, že v Novohradskom štátnom archíve našiel privilégium rožňavského tlačiara Jozefa Ladislava Kéka, pred ním však v Rožňave pôsobil aj Jozef Karol Mayer a pravdepodobne tu mal dielňu i Michal Podhoranský. Jozef Ladislav Kék sa presídlil do Balašských Ďarmot v 60. rokoch 19. storočia a z jeho produkcie sa zachovali najmä drobné tlače – pozvánky, oznamy, reklamy, smútočné oznámenia, pozvánky na bály. Ich objednávateľmi boli často lučenské osobnosti.

V ďalšom príspevku „... melyek egész életemnek munkabéréét képezik...“ *Pintér Sándor szécsényi könyvtárnak története („...ktoré tvoria môj celoživotný zárobok“ dejiny sečianskej knižnice Sándora Pintéra)* jeho autor Zsolt Galcsik uviedol, že z Novohradskej župy sa zachovalo veľa osobných knižníc (napr. knižnice Forgáčovcov a Zičovcov), ale aj veľa spolkových knižníc, hoci mnohé boli zničené. Jednou zo zachovaných knižníc bola aj knižnica právnika, advokáta Sándora Pintéra, ktorý bol zároveň polyhistorom a bádateľom najmä v oblasti etnografie a literatúry.

Angela Škovierová v referáte *Evanjelický kazateľ Michal Ostrolúcky a Novohradská stolica* predstavila jednu z osobností Novohradu – autora latinského poetického útvaru a príležitostných kázni v češtine a maďarčine.

Zita Pappová predniesla referát *Význam vedeckej a spisovateľskej činnosti Augustína Kubínyho*, v ktorom vymenovala významných členov rodu a spomenula aj to, ako rod Kubíniyovcov získal svoje priezvisko. Augustín Kubíny bol známym autorom botanických, prírodovedeckých, archeologických a numizmatických prác. V botanike sa venoval popisu jedovatých rastlín. Stal sa riaditeľom Maďarského národného múzea a zaujímal sa predovšetkým o fond jeho knižnice.

Príspevok *Z dejín knižníc Novohradu* predniesol Jozef Drenko, ktorý uviedol, že v Sečanoch je doložená knižnica už z roku 1332. Vo Fiľakove bol kláštor františkánov a tamojšia knižnica obsahovala prevažne hudobné pamiatky. Cirkevné knižnice sú známe najmä z kanonických vizitácií, ktoré informovali aj o knihách uložených na farách. V roku 1828 vznikla v Novohrade tretia slovenská seniorátna knižnica. V katolíckych obciach vznikali cirkevné čítacie spolky, reformovaná – kalvínska cirkev mala naproti tomu len jeden čítací spolok. Zo súkromných knižníc sú známe najmä knižnice Forgáčovcov a Andreja Kubínyho, ale celkovo ich bolo okolo 40. Školské knižnice sa tiež delili na katolícke a evanjelické, pričom autor priblížil aj to, aké dokumenty obsahovali. V závere príspevku informoval aj o tom, ktoré školy mali knižnice za prvej ČSR od roku 1928 a v ktorých obciach boli verejné knižnice.

Václav Pumprla vo svojom príspevku *Knihopisný slovník českých, slovenských a cudzích autorov* informoval, že táto databáza ako súčasť „Knihopisu“ je prístupná už aj na internete ([\[dex.php\]\(http://dex.php\)\) a pripravuje sa jej verzia na CD-rome. Prítomní sa mohli oboznámiť so štruktúrou záznamu v slovníku i s niektorými problémami pri verifikovaní miestopisných údajov.](http://www.database.aipeberoun.cz/avantin-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Helena Saktorová predniesla referát *Knižné zbierky Zičovcov*, v ktorom poukázala na biografické údaje významných členov tohto rodu i na to, že jednotlivé línie Zičovského rodu vlastnili majetky v Maďarsku, Rakúsku aj v Novohrade. Štefanovi Zičimu sa podarilo získať panstvo Balašovcov – Divín, ale nenašli sa žiadne informácie o tom, či tu bola aj knižnica. O jej možnej existencii svedčia len ojedinelé informácie zachované v zahraničí, podľa ktorých možno datovať jej vznik do 70. rokov 18. storočia. Zachoval sa jeden typografický exlibris datovaný rokom 1883. Autorka sa venovala aj opisu niektorých zachovaných kníh z tejto knižnice.

Klára Komorová v referáte *Balašovci ako posesori tlačí 17. storočia* charakterizovala rod Balašovcov, ktorý mal spojenie z mnohými lokalitami v Novohrade, a vykreslila portréty tých členov rodu, ktorí sú uvedení v posesorských záznamoch. Balašovský rodokmeň možno odvodzovať od roku 1224 a rodový archív je uchovávaný na hrade Modrý Kameň. V dejinách knižnej kultúry je významný napríklad Štefan Balaša, ktorý podporoval v knihtačiarских aktivitách Petra Bornemiszu.

Zaujímavý príspevok Andrey Korečkovej *Štefan Adamovič a historik Ján Ladislav Bartholomeides* predstavil seniorátne záznamy z roku 1610 a konkrétne článok týkajúci sa cudzoložstva v týchto záznamoch. Ako konštatuje cirkevný historik Štefan Adamovič (ktorý túžil po prísnej cirkevnej disciplíne), tieto zákony platili v 17., 18., a 19. storočí. Kroniky (napr. tomašovská kronika z roku 1750) a matriky (napr. matrika z obce Cinobaňa) svedčia o tom, ako cirkev zaobchádzala s „cudzoložníkmi.“

Špecializovaná knižnica Novohradského múzea a galérie a jej knižné skvosty bol názov príspevku Jany Bižeovej, v ktorom charakterizovala knižnicu, jej fond a služby. Základom historického fondu sú prírastky z bývalej Lyceálnej knižnice kalvínskej cirkvi a františkánskej knižnice. 500 kníh v knižnici a ďalších 200, ktoré paria múzeu, tvorí najmä právnická, lekárska, filozofická a historická literatúra v slovenskom, českom, latinskom, francúzskom, talianskom a maďarskom jazyku. Súčasťou príspevku bola aj charakteristika miest vydání jednotlivých dokumentov a opisy niektorých knižných skvostov a ich venovaní.

Martin Fajnor vo svojej prednáške *Evanjelická knižnica v Lučenci* analyzoval fond tejto knižnice podľa storočí a jazyka tlačí. V knižnici je 26 latinských kníh, 99 nemeckých, 152 maďarských a 605 slovenských a českých kníh. Zo 17. storočia sú 2 knihy, z 18. storočia je 22 kníh, z 19. storočia 84 kníh a z 20. storočia pochádza 702 kníh. Bez roku vydania je 72 dokumentov. Z obsahového hľadiska ide o filologické a encyklopedické diela, evanjelickú a katolícku cirkevnú literatúru, učebnice a v novom fonde je aj beletristická literatúra. Významnými autormi zastúpenými vo fonde knižnice sú J. Traňovský, M. Hattala, Š. Krčméry a S. Cambel. Najstaršou slovacikálnou tlačou je *Agenda ecclesiastica slavonica* z roku 1789.

Kamila Fircáková v referáte *Knižnica Učiteľského ústavu v Lučenci* uviedla, že o vybudovanie tejto knižnice sa zaslúžil Augustín Kubíni a jeho bratia Alexander a Jozef Kubíniovci. Jej základom boli knižnica kasína, knižnica bývalej reformovanej školy a evanjelická seniorátna školská knižnica (neskoršie gymnaziálna knižnica). Najstaršia časť „kubíniovskej zbierky“ však pochádza od Alexandra Bilského. Ide o knihy historického, literárno-historického, filozofického a náboženského zamerania.

Gabriela Hamranová v príspevku *Prehľad najnovších výskumov Novohradu v zahraničných slovacikách* uviedla, že bývalá Novohradská župa zahŕňa aj časť Maďarska a týkajú sa jej dokumenty zahrnuté do edície SNB – evidenčný rad zahraničné slovaciká. Autorka vybrala tie dokumenty, ktoré vo svojom obsahu predstavujú aj Slovensko. Ide najmä o príručky, prehľady, diela encyklopedického charakteru a slovníky. Nedostatkom maďarských vydaní je absencia resumé v slovenčine alebo v niektorom svetovom jazyku. Na druhej strane sa výskum Slovákov v Maďarsku, najmä etnografický a lingvistický, teší značnej podpore.

Trochu odlišný charakter ako iné príspevky mal referát Ľudmily Mazalovej pod názvom *Slovenský prínos k formovaniu romistiky ako odbornej disciplíny*. Autorka uviedla, že v Novohradská stolica bola osídlená už v predhistorickej dobe. Doložený je tu pohyb Avarov, maďarských kmeňov, neskôr Tatárov, husitov i Turkov. V 17. storočí dostali povolenie usadiť sa v tejto oblasti aj Rómovia, no tí, ktorí sa tu usadili, sa už nesmeli sťahovať. Vajdovia museli odovzdávať podžupanovi menoslov tých, čo sa usadili. Ostatní povolenie na pobyt nedostali. Ďalej autorka charakterizovala romistiku v Európe a uviedla, že zrod seriózneho záujmu o Rómov sa viaže k nášmu územiu. Okolo roku 1760 Ištván Vály, ktorý bol kazateľom v obci Almáš a študoval v holandskom Leidene, analyzoval reč Indov a Rómov

z okolia Komárna a zistil, že rómčina patrí medzi indo-európske jazyky. V roku 1763 bol jeho objav publikovaný v časopise *Wiener Anzeiger* a v roku 1775 Samuel Augustini Abhortis spropagoval Vályho objav vo svojej monografii. Francúzi a Nemci boli ešte v 19. storočí presvedčení, že Rómovia sú slovanského pôvodu a nazývali ich „Bohemians“ a „Tschechische Leute.“ Ich omyl vyvrátili až slavisti J. Kopitar, F. Miklošič a P. J. Šafárik, ktorí sa okrajovo venovali aj romistike.

Posledným príspevkom bol referát Miriam Poriezovej a Petronely Bulkovej *Dejiny knižnej kultúry: dimenzie, vzťahy a štruktúry pojmu*, v ktorom sa autorky zamerali na výklad pojmov kniha, knižná kultúra, dejiny knižnej kultúry a na metódy výskumu v odbore dejín knižnej kultúry. Charakterizovali obsah pojmu a zameranie výskumu v zahraničí, ktorý zahŕňa bádanie od pramenného výskumu až po sledovanie širších kultúrno-spoločenských aspektov existencie kníh.

Na seminári neodznili príspevky Márie Kohútovej (*Kanonické vizitácie v južnom Novohrade*), Evy Augustínovej (*Novohrad a jeho osobnosti vo svetle tlačných dokumentov v 18. a 19. storočí*) a Eriky Brtáňovej (*Poetické umenie Jána Čerňanského*), v plnom rozsahu však budú publikované v nadchádzajúcom ročníku zborníka KNIHA, ktorý je pravidelným výstupom z tohto typu podujatí.

Odborná časť seminára bola doplnená prehliadkou Novohradského múzea a galérie a súkromnej galérie Júliusa Szabóa.

V závere seminára sa rozvinula diskusia o ďalšom smere vývoja týchto pravidelných stretnutí odbornej verejnosti, pretože vysoký počet účastníkov a ich disciplína pri dodržovaní časového limitu určeného na prezentáciu jednotlivých príspevkov ukázali neutíchajúci záujem odborníkov o problematiku týkajúcu sa jednotlivých slovenských regiónov, pertraktovanú z hľadiska rôznych vedných oblastí.

NADÁCIA MANŽELOV GATESOVCOV PODPORUJE MODERNÉ FORMY VZDELÁVANIA KNIHOVNÍKOV

Kontraktom v hodnote 484 000 dolárov podpora Melinda a Bill Gatesovci dvojročný doškoloovací program pre knihovníkov z viacerých krajín, ktorý zrealizuje Mortensonovo centrum knižnice Illinois. Centrum pôsobí v rámci tamojšej univerzitnej knižnice a doteraz sa na jeho vzdelávacích podujatiach zúčastňovali knihovníci z 80 krajín z celého sveta vrátane Slovenska a Česka. Podľa vyjadrenia riaditeľky spomenutého pracoviska p. Barbary Ford prostriedky z nadácie manželov Gatesovcov umožnia rozšíriť počet krajín, z ktorých sa budú školiť knihovníci, o ďalšie dve krajiny. Do úvahy prichádzajú Poľsko, Ukrajina, Rumunsko, Bulharsko, Litva, Čile, Mexiko a Botswana. Školenia sa uskutočňujú v rámci programu Global Libraries Initiative a ponúkajú sa krajinám, ktoré preukazujú záujem a pripravenosť podporovať knižnice poskytujúce bezplatný prístup k internetu a počítačom. a pomáhajú používateľom získavať zručnosti v ovládaní týchto nástrojov.

Mortensonovo centrum pre medzinárodné knižničné programy je jedinečné pracovisko v celosvetovom meradle, ktoré si klade za cieľ posilňovať najširšiu medzinárodnú prepojenosť knižníc a knihovníkov, nezávisle od ich geografickej polohy a prístupu k moderným technológiám. Centrum pôsobí od roku 1991.

<http://www.lisnews.org> 18. 1. 2010

T.T.